

UYARIYORUZ! THY YÖNETİMİNİN ANADOLU'DAKİ BİRÇOK İLDE KENDİ YER HİZMETLERİ VE SATIŞ MÜDÜRLÜKLERİNİ TASFIYE EDEN KARARI BÜYÜK BİR HATADIR.

Türk Hava Yolları yönetimi, ülkemizin dört bir köşesinde, on yıllardır hizmet veren satış müdürlüklerince gerçekleştirilen uçuş operasyonu ile ilgili işlerini, tam da şirket büyüme aşamasına geçmişken, 5 yıldızlı uçak şirketi olma iddiaları ile 'Star Alliance' ittifakına girmişken tasfiye etme kararı aldı.

Yönetim bu kararla; Yer hizmetleri ve yolcu hizmetleri (yükleme boşaltma, temizlik, harekât, trafik), işlerini ihale yoluyla Havaş ve Çelebi firmalarına devrederek, Satış Müdürlüklerini ise yerel bazda veya genelde anlaştığı firma ve kişilere devrederek kendi markasının adeta yok olmasına neden olabilecek bir sürece yönelmektedir.

Havaş ve Çelebi, A tipi ruhsata sahip yegâne iki yer hizmeti şirketi olarak ülkemizde duopol (ikili tekel) oluşturmuş ve bu pazarı istedikleri gibi paylaşan iki şirkettir. Bu nedenle THY'nin hizmet alımlarında bu ikili tekele bağımlı hale gelmesi uzun vadede maliyetlerini etkilemeyecektir. Burada bu tasfiyenin gerekçesi olarak gösterilen maliyet, 200'e yakın deneyimli ve eğitilmiş THY personelin maliyetidir. THY'nin gider kalemlerinde bunun neye tekabül ettiği de bilinmektedir.

Tam tersi esasında bu işyerlerinde yıllardır THY'ye hizmet veren deneyimli ve eğitilmiş personel işsizliğe mahkûm edilerek, işlerin yer hizmetleri firmaları veya kişilerin kurduğu taşeron firmalarla, sendikal haklardan yoksun, ağır çalışma koşullarında ucuz ücretle çalıştırılacak işçilerle yürütülmesi amaçlanıyor. Kalite ve uçuş emniyetinin önemi yine kısa vadeli "maliyet" hesaplarına kurban ediliyor. Oysa bu unsurlar bir maliyet kalemi değil, vazgeçilmez bir yatırım olarak görülmelidir.

Trabzon, Dalaman, Bodrum, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, Kayseri, Samsun, Van, Mardin, Sivas, Şanlıurfa, Adıyaman, Ağrı, Batman, Denizli, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kahramanmaraş, Konya, Muş ve diğer illerde THY çalışanlarının bu denli bir kör cesaretle tasfiyesi THY markasının Anadolu illerinden silinmesi demektir. Yerel anlamda yıllardır kökleşmiş bir firmanın bu kararı sadece çalışanları değil bu illerin kaderini de etkileyen önemli bir karardır.

Amaç THY'nin iç hatlardan çekilmesi mi?

Ne yazık ki ülkemizin temel bir ulusal sivil havacılık politikası bulunmamaktadır. Bu nedenle sektör hem dünya çapında gelişen tekelleşme, hem de bu dev tekellerin uyguladığı 'açık gökler' adlı liberilizasyon politikalarına karşı kırılğan ve güçsüzdür.

İşte tam bu aşamada ülkemizde iktidarlar eliyle palazlandırılan ancak birçoğu da batarak kaynak israfına neden olan özel havayolları yanında, THY ulusal sivil havacılığımızın sigortası konumundadır.

Ancak hem Anadolu Jet adlı bir alt marka kurulması, hem de Anadolu satış müdürlüklerinin tasfiyesi THY'nin iç hatları özel havayollarına terk etmesi gibi bir sonuca gidebilir. Bu ise gelecekte istikrarsız bilet fiyatları ve kâr olmadığında o ili terk etme ve uçuşları kârlı olan illere aktarma gibi sonuçlara yol açacaktır. Bu anlamda THY'nin bu tasfiye politikası aslında yerel anlamda önemli olumsuz ekonomik sonuçlara gebecektir.

Sivil havacılık sektöründe işlerin alt işverene devri (taşeronlaştırma) uçuş emniyetine ve güvenliğine zararlıdır!

Dünyada da ülkemizde de yer hizmetlerinin taşeronlaştırılması beraberinde işten çıkarmaları getiriyor. Taşeron şirketler, özellikle bir şirketin yer hizmetlerini üstlendikleri ilk yıllarda daha az işçiyile ve bu işçilere mümkün olan en düşük ücretleri ödeyerek hizmet üretmeye büyük önem veriyorlar. Bu şirketlerde üstlenilen işin süresi genellikle bir ya da iki yılla sınırlı olduğundan, iş güvencesi çok daha az oluyor, a-tipik çalışma biçimleri yaygın olarak kullanılıyor. Taşeron şirketler sürekli işçiden çok geçici işçi çalıştırmaya yöneliyorlar.

Kuralsızlaştırma, geçici ve a-tipik işçiliğin ağırlıklı hale gelmesi ve şirketler üzerinde giderek artan rekabetçi olma ve maliyetleri azaltma baskısı hem yer hizmetleri işçilerinin hem de yolcuların emniyeti açısından önemli sonuçlar doğuruyor. Sözelimi maliyetleri azaltma, birçok durumda personelin emniyetle ilgili konularda daha az eğitim almaları ile sonuçlanabiliyor. Geçici çalışma ise örneğin bagaj sevkiyatı ve yüklemesi gibi uçuş emniyeti açısından önemli işlerde işgücünün sirkülasyonunun artmasına yol açıyor.

Hava ulaşımı zincirinin farklı halkaları ne kadar çok şirkete aitse yolcuların ve çalışanların güvenliği ve emniyetinin denetimi o kadar çok zorlaşmaktadır. Taşeronlaşma havacılık sektöründe uzun yıllar içinde oluşan ve deneyimli ve iyi eğitilmiş personelde cisimleşen güvenlik kültürünü zayıflatan bir etkiye sahiptir. Taşeron şirketler muazzam bir rekabet baskısı altında üstlendikleri bir işin sonunda tatmin edici bir düzeyde kâr elde edebilmek için ucuza veya kestirme yoldan iş halletme eğilimi göstermektedirler.

Tasfiye edilen THY Satış Müdürlüklerindeki işçiler deneyimli ve eğitilmiş personeldir.

THY geçen yıl "crew concept" uygulamasına geçmesiyle birlikte bir istasyon çalışanı trafik ve yolcu hizmetleri, bilet satış, harekât gibi işlerin yanında daha önce teknik personelin yaptığı yakıt alma, uçağı uçuşa hazırlama motor çalıştırma gibi ilave birçok işi yürütmektedir. THY çalışanı deneyimi ve eğitimi ile bunu gerçekleştirirken, hizmet alımına geçtiği firmaların geçici, düşük ücretli, işe bağlılığı ve motivasyonu düşük, deneyimi ve eğitimi çok daha az olan işçileri elbette ki aynı performansı gösteremeyecektir.

Örneğin bugün tasfiye edilmesi düşünülen THY personeline geçen iki yıl boyunca Crew Concept (bakım ünitesi olmayan istasyonlarda teknik eleman olmayan personelin uçağı uçuşa vermesi) eğitimi verilmiş, uçağı yakıt alınması, motor çalıştırma ve yer kontrolleri gibi teknik işleri pilotlarla beraber koordine etmeleri yönünde eğitimler verilmiştir. Şimdi THY pilotları bir başka firmanın elemanları ile bu önemli uçuş operasyonu işlemini yapmak zorunda bırakılacaktır.

THY yönetimi bu yanlıştan dönmelidir! Saygılarımızla

Lütfen destek ve dayanışma mesajlarınızı havais@havais.org.tr adresine gönderin.

Türkiye Sivil Havacılık Sendikası (Hava-İş):

Genel Merkezi, İncirli Caddesi 68/2 Volkan Apt. Bakırköy / İSTANBUL

Tel: +9 0212 660 20 95 (Pbx) Faks: +9 0212 571 90 51 Web: <http://www.havais.org.tr>